

Ustawa o ochronie przyrody

z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 92, poz. 880)

tj. z dnia 25 sierpnia 2009 r. (Dz.U. Nr 151, poz. 1220)

tj. z dnia 14 maja 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 627)

tj. z dnia 21 września 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1651)

tj. z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2134)

(zm. Dz.U. z 2016 r. poz. 2260, Dz.U. z 2016 r. poz. 2249, Dz.U. z 2015 r. poz. 1936, M.P. z 2016 r. poz. 1018)

(wyciąg z przepisów)

Art. 8

1. Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

2. Park narodowy tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

(...)

Art. 8c

1. Organem parku narodowego jest dyrektor parku narodowego.

(...)

Art. 8e

1. Dyrektor parku narodowego realizuje ustalenia planu ochrony, o którym mowa w art. 18, lub zadań ochronnych, o których mowa w art. 22, oraz wydaje zarządzenia dotyczące funkcjonowania parku narodowego, w tym określające sposoby udostępniania obszarów parku narodowego.

2. Dyrektor parku narodowego ma prawo prowadzenia postępowań w sprawach o wykroczenia z zakresu ochrony przyrody oraz udziału w postępowaniach przed sądami powszechnymi w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia odwołań od postanowień i orzeczeń tych sądów w sprawach o wykroczenia z zakresu ochrony przyrody.

3. Do wykonywania czynności, o których mowa w ust. 2, dyrektor parku narodowego może upoważnić funkcjonariusza Straży Parku.

4. Do dyrektora parku narodowego należą odpowiednio zadania i kompetencje określone w art. 5 ust. 2-4, art. 9 ust. 1 pkt 1 i 3 i ust. 2, art. 14a ust. 1 i 2, art. 26 ust. 3 i 4 oraz art. 35 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

5. Dyrektor parku narodowego w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawie współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnej.

Art. 8f

Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze rozporządzenia, nadaje parkowi narodowemu statut określający organizację wewnętrzną parku narodowego, tryb działania jego organu oraz sposób udzielania pełnomocnictw, kierując się potrzebą zapewnienia sprawnego działania parku narodowego oraz właściwej realizacji jego zadań.

Art. 10a

1. *(uchylony)*

2. *(uchylony)*

3. *(uchylony)*

4. *(uchylony)*

5. *(uchylony)*

6. *(uchylony)*

7. *(uchylony)*

8. Zawarcie przez park narodowy umowy dotyczącej rozporządzania nieruchomościami następuje w drodze przetargu, z zastrzeżeniem art. 10b.

Art. 10b

Umowa dotycząca rozporządzenia nieruchomością jest zawierana w drodze bezprzetargowej, jeżeli:

- 1) stroną jest państwowa jednostka budżetowa;
- 2) zbycie nieruchomości następuje w drodze zamiany lub darowizny;
- 3) przedmiotem zbycia jest udział w nieruchomości, a zbycie następuje na rzecz innych współwłaścicieli nieruchomości;
- 4) zawierana jest umowa użyczenia;
- 5) zawierana jest umowa najmu lokalu mieszkalnego z pracownikiem parku narodowego;
- 6) zawierana jest umowa służebności drogi koniecznej lub służebności przesyłu.

Art. 12

1. Obszar parku narodowego może być udostępniany w sposób, który nie wpłynie negatywnie na przyrodę w parku narodowym.

2. W planie ochrony parku narodowego, a do czasu jego sporządzenia - w zadaniach ochronnych ustala się miejsca, które mogą być udostępniane, oraz maksymalną liczbę osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach.

3. Za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary oraz za udostępnianie parku narodowego lub niektórych jego obszarów mogą być pobierane opłaty.

4. Wysokość opłat, o których mowa w ust. 3, ustala dyrektor parku narodowego.

5. Opłata za jednorazowy wstęp do parku nie może przekraczać kwoty 6 zł waloryzowanej o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w

ustawie budżetowej.

6. Opłaty, o których mowa w ust. 3, uiszcza się w formie wykupu biletu wstępu jednorazowego lub wstępu wielokrotnego w miejscach pobierania opłat lub wnosi się na rachunek bankowy parku narodowego.

7. Opłat za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary nie pobiera się od:

- 1) dzieci w wieku do 7 lat;
- 2) osób, które posiadają zezwolenie dyrektora parku narodowego na prowadzenie badań naukowych w zakresie ochrony przyrody;
- 3) uczniów szkół i studentów odbywających zajęcia dydaktyczne w parku narodowym w zakresie uzgodnionym z dyrektorem parku narodowego;
- 4) mieszkańców gmin położonych w granicach parku narodowego i gmin graniczących z parkiem narodowym;
- 5) osób udających się do wyznaczonych w parku narodowym plaż;
- 6) osób udających się do miejsc kultu religijnego;
- 7) członków rodziny wielodzietnej w rozumieniu ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 i 1579) posiadających ważną Kartę Dużej Rodziny.

8. Opłatę za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary w wysokości 50% stawki opłaty ustalonej przez dyrektora parku narodowego pobiera się od:

- 1) uczniów szkół i studentów;
 - 1a) dzieci i młodzieży, nie dłużej niż do ukończenia 18. roku życia, w okresie pobierania nauki języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim w:
 - a) szkołach prowadzonych przez organizacje społeczne za granicą zarejestrowanych w bazie prowadzonej przez upoważnioną jednostkę podległą ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania,
 - b) szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw,
 - c) sekcjach polskich funkcjonujących w szkołach działających w systemach oświaty innych państw,
 - d) szkołach europejskich działających na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 10);
- 2) emerytów i rencistów;
- 3) osób niepełnosprawnych;
- 4) żołnierzy służby czynnej.

9. *(uchylony)*

10. Minister właściwy do spraw środowiska, uwzględniając zróżnicowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych parków narodowych, nasilenie ruchu turystycznego i jego oddziaływanie na przyrodę parków narodowych, określi, w drodze rozporządzenia, parki narodowe lub niektóre ich obszary, gdzie za wstęp pobiera się opłaty.

Art. 15

1. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i

urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;

2) (uchylony)

3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;

4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;

5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;

6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;

7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;

8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;

9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;

10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;

12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;

13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

14) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;

15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. poz. 721, z późn. zm.¹⁴⁾);

17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;

- 20) zakłócania ciszy;
- 21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) prowadzenia badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 27) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

2. Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
- 2) (*uchylony*)
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 4) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 5) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

3. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii dyrektora parku narodowego, może zezwolić na obszarze parku narodowego na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione:

- 1) potrzebą ochrony przyrody, wykonywaniem badań naukowych, celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na przyrodę parku narodowego lub
- 2) potrzebą realizacji inwestycji liniowych celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska, może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą:

- 1) ochrony przyrody lub
- 2) realizacji inwestycji liniowych celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

4a. Przy zasięgnięciu opinii, o których mowa w ust. 3 i 4, nie stosuje się art. 106 ustawy z dnia 14

czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996 i 1579).

4b. Właściwe organy wydają opinię, o której mowa w ust. 3 i 4, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o jej wydanie. Opinia jest wydawana w formie pisemnego stanowiska organu zawierającego ocenę planowanych czynności w odniesieniu do wpływu przedsięwzięcia na przyrodę parku narodowego.

5. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, jeżeli jest to uzasadnione wykonywaniem badań naukowych lub celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu przyrody.

6. Organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników górskich i psów ratowniczych, w tym psów lawinowych, na obszarze parku narodowego poza terenami udostępnionymi na podstawie art. 12 ust. 2, przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na danym obszarze, wymaga uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego.

6. Zezwolenie na odstępstwo od zakazów, o których mowa w ust. 1, wydaje się, w drodze decyzji administracyjnej, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat.

7. Wniosek o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów, o których mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko oraz adres albo nazwę i siedzibę wnioskodawcy;
- 2) wskazanie zakazów, od których wnioskodawca zamierza uzyskać zezwolenie na odstępstwo;
- 3) cel wykonania wnioskowanych czynności wraz z uzasadnieniem;
- 4) opis planowanych czynności;
- 5) lokalizację wykonywania planowanych czynności;
- 6) uzasadnienie braku rozwiązań alternatywnych względem planowanego wariantu w przypadku realizacji inwestycji liniowych celu publicznego;
- 7) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na przyrodę parku narodowego.

8. W zezwoleniu na odstępstwo od zakazów, o których mowa w ust. 1, niezależnie od wymagań wynikających z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, wskazuje się warunki realizacji tego odstępstwa wynikające z potrzeb ochrony przyrody.

9. W odniesieniu do inwestycji liniowych celu publicznego przewidzianych do realizacji w ramach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zezwolenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lub ust. 4 pkt 2, zastępuje się uzgodnieniem warunków realizacji przedsięwzięcia, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt 1a lub 1b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.¹⁶⁾), odpowiednio z ministrem właściwym do spraw środowiska lub Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Do uzgodnienia stosuje się odpowiednio przepisy ust. 3 albo 4.

Art. 22

1. Dla parku narodowego lub rezerwatu przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, sprawujący nadzór sporządza projekt zadań ochronnych.

2. Zadania ochronne, o których mowa w ust. 1, ustanawia, w drodze zarządzenia:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska - dla parku narodowego;
- 2) regionalny dyrektor ochrony środowiska - dla rezerwatu przyrody.

3. Zadania ochronne, o których mowa w ust. 1, uwzględniają:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin, zwierząt lub grzybów;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową.

4. Zadania ochronne, o których mowa w ust. 1, mogą być ustanawiane na rok lub równocześnie na kolejne lata, nie dłużej jednak niż na 5 lat.

Art. 116

W przypadku przebiegu drogi publicznej przez park narodowy lub rezerwat przyrody wyznaczenie miejsc parkingowych następuje po uzyskaniu zgody - odpowiednio - dyrektora parku narodowego lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Art. 127 Kto umyślnie:

- 1) narusza zakazy obowiązujące w:
 - a) parkach narodowych,
 - b) rezerwatach przyrody,
 - c) parkach krajobrazowych,
 - d) obszarach chronionego krajobrazu,
 - e) obszarach Natura 2000,
- 2) narusza zakazy obowiązujące w stosunku do:
 - a) pomników przyrody,
 - b) stanowisk dokumentacyjnych,
 - c) użytków ekologicznych,
 - d) zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
 - e) (*uchylona*)
- 3) nie zgłasza do rejestru, o którym mowa w art. 64 ust. 1, posiadanych lub hodowlanych zwierząt,
- 4) (*uchylony*)
- 5) narusza zakaz, o którym mowa w art. 119a ust. 1,
- 6) wprowadza do obrotu produkty z fok wbrew warunkom określonym w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz.Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36)

- podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 129 W razie ukarania za wykroczenie określone w art. 127 albo w art. 131 lub skazania za przestępstwo określone w art. 127a, art. 128 albo w art. 128a sąd może orzec:

- 1) przepadek przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia lub przestępstwa oraz przedmiotów, roślin, zwierząt lub grzybów pochodzących z wykroczenia lub przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy;

2) obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny - nawiązkę do wysokości 10 000 złotych na rzecz organizacji społecznej działającej w zakresie ochrony przyrody lub właściwego, ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Załącznik . Wykaz parków narodowych.

- 1) Babiogórski Park Narodowy z siedzibą w Zawoi;
 - 2) Białowiecki Park Narodowy z siedzibą w Białowieży;
 - 3) Biebrzański Park Narodowy z siedzibą w Osowcu Twierdzy;
 - 4) Bieszczadzki Park Narodowy z siedzibą w Ustrzykach Górnych;
 - 5) Drawieński Park Narodowy z siedzibą w Drawnie;
 - 6) Gorczański Park Narodowy z siedzibą w Porębie Wielkiej;
 - 7) Kampinoski Park Narodowy z siedzibą w Izabelinie;
 - 8) Karkonoski Park Narodowy z siedzibą w Jeleniej Górze;
 - 9) Magurski Park Narodowy z siedzibą w Krempnej;
 - 10) Narwiański Park Narodowy z siedzibą w Kurowie;
 - 11) Ojcowski Park Narodowy z siedzibą w Ojcowie;
 - 12) Park Narodowy „Bory Tucholskie” z siedzibą w Charzykowach;
 - 13) Park Narodowy Gór Stołowych z siedzibą w Kudowie-Zdroju;
 - 14) Park Narodowy „Ujście Warty” z siedzibą w Chyrzynie;
 - 15) Pieniński Park Narodowy z siedzibą w Krościenku nad Dunajcem;
 - 16) Poleski Park Narodowy z siedzibą w Urszulinie;
 - 17) Roztoczański Park Narodowy z siedzibą w Zwierzyńcu;
 - 18) Słowiński Park Narodowy z siedzibą w Smołdzinie;
 - 19) Świętokrzyski Park Narodowy z siedzibą w Bodzentynie;
 - 20) Tatrzański Park Narodowy z siedzibą w Zakopanem;
 - 21) Wielkopolski Park Narodowy z siedzibą w Jeziorach;
 - 22) Wigierski Park Narodowy z siedzibą w Krzywem;
 - 23) Woliński Park Narodowy z siedzibą w Międzyzdrojach.
-